

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

13-03-2015 Nr. 1-17/986
Uz 26.02.2015. Nr.02-01.7/28e

Centrālajai vēlēšanu komisijai
Smilšu iela 4
Rīgā, LV-1050

Par viedokļa sniegšanu

Tieslietu ministrija 2015.gada 26.februārī ir saņēmusi Centrālās vēlēšanu komisijas sekretāra Ritvara Eglāja vēstuli ar lūgumu sniegt atzinumu par to, vai biedrības „Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā” (turpmāk – iniciatīvas grupa) iesniegtais likumprojekts „Par Saeimas deputātu, ministru un valsts sekretāru personisko materiālo atbildību” (turpmāk – likumprojekts) pēc formas un satura ir uzskatāms par pilnīgi izstrādātu.

Atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.243 „Tieslietu ministrijas nolikums” Tieslietu ministrija nav pilnvarota sniegt atzinumu, vai Centrālajai vēlēšanu komisijai iesniegts likumprojekts pēc formas un satura ir uzskatāms par pilnīgi aizstrādātu. Tādējādi savas kompetences ietvaros Tieslietu ministrija sniedz šādu viedokli:

Iniciatīvas grupas iesniegtā likumprojekta 1.pants noteic:

„1.pants. Saeimas deputāti, ministri, parlamentārie sekretāri, valsts sekretāri un valsts sekretāru vietnieki ir personīgi materiāli atbildīgi par zaudējumiem, kas radušies kā sekas lēmumiem, kurus pieņēmušas, parakstījušas vai vizējušas šīs amatpersonas.”

Lai noskaidrotu, kas uzskatāms par pilnīgi izstrādātu likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu no formas viedokļa, likumprojekta iesniedzējs var vadīties no likumprojektu noformēšanai izvirzītajām prasībām.¹ Izvērtējot likumprojektu no formas viedokļa, secināms, ka tas ir noformēts likumprojekta veidā. Likumprojekta vienīgais pants ir numurēts pretēji juridiskās tehniskas prasībām, kas gan Tieslietu ministrijas ieskatā nebūtu atzīstama par tik nozīmīgu nepilnību, kas ļautu atzīt likumprojektu par pilnīgi neizstrādātu no formas viedokļa.

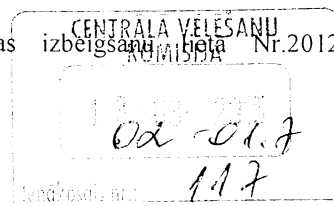
Vienlaikus Tieslietu ministrijas ieskatā likumprojektā saskatāmas vairākas nepilnības no satura viedokļa. Likumprojekta iesniedzējs var paredzēt, ka par pilnīgi izstrādātu nav atzīstams likumprojekts, kas tā pieņemšanas gadījumā nonāktu pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām.² Neviens konstitucionālā institūcija, arī tauta, realizējot tai piešķirtās tiesības, nav tiesīga pārkāpt Satversmi.³

Vēršam uzmanību, ka Satversmē ir nostiprināts Saeimas deputāta imunitātes institūts, kas sevī ietver deputāta neatbildības (Satversmes 28.pants) un neaizskaramības (Satversmes 29.un

¹ Satversmes tiesas 2012.gada 19.decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu Nr.2012-03-01 18.3.apakšpunkts

² Turpat.

³ Turpat.

30.pants) institūtos. Deputāta imunitātes svarīgākā sastāvdaļa ir Satversmes 28.pantā ietvertā tautas priekšstāvja neatbildība.⁴ Satversmes 28.pants noteic, ka „Saeimas locekli ne par balsošanu, ne par amatu izpildot izteiktām domām nevar saukt pie atbildības ne tiesas, ne administratīvā, ne disciplinārā ceļā”. Vienlaikus minētais Satversmes pants paredz izņēmumu – Saeimas locekli var saukt pie tiesas atbildības, ja viņš, kaut arī amatu izpildot, izplata:

- 1) godu aizskarošas ziņas, zinādams, ka tās nepatiesas, vai
- 2) godu aizskarošas ziņas par privātu vai ģimenes dzīvi.

Deputāta neatbildības mērķis ir radīt deputātam iespējami labvēlīgākus apstākļus brīvas un nekādu ārēju faktoru neiespaidotas gribas paušanai, rīkojoties tautas interesēs.⁵ Saistībā ar atbildību par amata pienākumu izpildes laikā veiktām darbībām Satversme paredz konkrētus izņēmumus, kas likumos nav paplašināmi. Nebūtu pieļaujama tāda likumprojekta pieņemšana, kurš ir pretrunā Satversmes 28.pantā ietvertajam deputāta neatbildības institūtam vai kura satura nenoteiktība varētu to pārkāpt.

Otrkārt, minētie likumprojekta trūkumi neļauj pilnībā izvērtēt tajā paredzētā regulējuma būtību. Tieslietu ministrijas ieskatā, likumprojekts ietver pārāk plaši interpretējamu un nenoteiktu regulējumu. No Satversmes 1.pantā nostiprinātā demokrātiskas republikas jēdziena izriet valsts pienākums savā darbībā ievērot tiesiskas valsts pamatprincipus, tostarp tiesiskās noteiktības principu, atbilstoši kuram tiesību normām jābūt formulētām tik nepārprotami, ka tās varētu interpretēt pareizi.⁶ Likumprojektā uzskaitītās amatpersonas saskaņā ar tajā paredzēto regulējumu ir personīgi materiāli atbildīgas par zaudējumiem, kas radušies kā sekas lēmumiem, ko pieņēmušas attiecīgās amatpersonas atbilstoši savai kompetencei. Vienlaikus likumprojekts nenosaka šādu zaudējumu iespējamo saturu, proti, vai attiecīgie zaudējumi saprotami kā sekas kaitējumam valstij un tās interesēm, vai šie zaudējumi izprotami kā sekas kaitējumam Civillikuma izpratnē. Tāpat likumprojekts nenosaka procedūru zaudējumu konstatēšanai un likumprojekta regulējuma izpildei. Likumprojekta satura nenoteiktība rada arī neskaidrību par tajā paredzētās amatpersonu atbildības sasaisti ar Ministru kabineta iekārtas likuma 4.pantā paredzēto ministru kabineta locekļu atbildību un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 33.un 34.pantā paredzēto amatpersonu atbildību. Šāda nenoteiktība būtībā piešķir likumprojektam deklaratīvu raksturu.

Tieslietu ministrijas ieskatā, ievērojot iepriekš minēto, likumprojekts nav uzskatāms par pilnīgi izstrādātu likuma „Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 22.panta pirmās daļas izpratnē.

Valsts sekretāra vietnieka
tiesību politikas jautājumos p.i.

I.Gratkovska

Zariņa 67036905

⁴ Pleps J., Pastars E., Plakane I. Konstitucionālās tiesības, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014, 269.lpp.

⁵ Turpat.

⁶ Sk. Satversmes tiesas 2010.gada 19.jūnija spriedums lietā Nr.2010-02-01 9.4.2.punktu, Satversmes tiesas 2012.gada 19.decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2012-03-01 17.punktu.